

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 1 część 1

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącego propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w pierwszym semestrze klasy 1. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	(ocena dopuszczająca) Uczeń:	(ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	(ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	(ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	(ocena celująca) Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
ANTYK – O EPOCE					
2. Fundamenty kultury europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słów: <i>antykw, klasycyzm, monoteizm i politeizm, antropocentryzm</i> • wskazuje różnice między politeizmem i monoteizmem • tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>imperium rzymskie</i> i odnosi je do właściwego okresu historycznego • podaje datę upadku cesarstwa zachodniorzymskiego i przedstawia znaczenie tego wydarzenia w określaniu ram czasowych epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słów: <i>judajzm, chrześcijaństwo, miasto-państwo, demokracja oraz imperium</i> i używa ich w odpowiednim kontekście • właściwie stosuje w swoich wypowiedziach przymiotnik <i>klasycyzm</i> • wykorzystuje pojęcia <i>miasto-państwo</i> i <i>demokracja</i> do opisu form ustrojowych starożytnej Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, na czym polegało przełomowe znaczenie wynalazku pisma • podaje etymologię i wyjaśnia sens słowa <i>antropocentryzm</i> w kontekście kultury antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia ideę kalokagatii jako ideału człowieczeństwa • wypowiada się na temat fundamentalnej roli starożytności klasycznej w historii kultury europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim był Perykles i odnosi tę postać do złotego wieku w kulturze greckiej • przedstawia znaczenie prawa rzymskiego dla rozwoju późniejszych kodyfikacji prawnych • podaje datę podziału cesarstwa rzymskiego na wschodnie i zachodnie • tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>agora</i>
3. i 4. Poglądy filozoficzne starożytnych Greków	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia imiona najważniejszych filozofów starożytnej Grecji: Sokratesa, Platona i Arystotelesa • podaje najważniejsze założenia filozofii stoickiej i epikurejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe założenia filozofii Sokratesa, Platona i Arystotelesa • czyta ze zrozumieniem fragment <i>Uczty</i> Platona i objaśnia platońską metaforę jaskini 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>materializm</i> w odniesieniu do filozofii przyrody • określa sens wyrazu <i>idealizm</i> w kontekście filozofii Platona • wyjaśnia znaczenie słowa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>arche</i> • opisuje zasadę <i>złotego środka</i> w odniesieniu do filozofii Arystotelesa • objaśnia sens słów: <i>cynizm, hedonizm, sofistyka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa pochodzenie słów <i>akademia</i> i <i>liceum</i> • przedstawia główne poglądy Heraklita z Efezu

		<ul style="list-style-type: none"> określa etymologię oraz znaczenie słowa <i>filozofia</i> 	<i>cnota</i> i odnosi je do filozofii Sokratesa		
5. i 6. Sztuka antyku	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela porządku architektoniczne: dorycki, joński i koryncki rozpoznaje najważniejsze zabytki starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje główne cechy sztuki antycznej wymienia rzymskie wynalazki architektoniczne: arkadę oraz kopułę i wskazuje je na przykładach konkretnych zabytków wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>polichromia, fresk, mozaika, kompozycja dzieła, arkada, kariatyda, kolumna, akwedukt, Koloseum, kopuła, łuk triumfalny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie harmonii w sztuce antyku tłumaczy, czym jest kanon objaśnia sens pojęcia <i>mimesis</i> jako kategorii sztuki antycznej 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje antyczny ideał piękna dokonuje analizy dzieła sztuki według następujących kryteriów: stosunek do natury, kompozycja, sposób ukazania tematu, kontekst kulturowy i filozoficzny 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat ceramiki antycznej przedstawia najistotniejsze informacje na temat muzyki w antyku rozdziela okresy klasyczny i hellenistyczny w historii sztuki starożytnej Grecji i przyporządkowuje im odpowiednie dzieła
7. Teatr antyczny	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy rodzajów literackich i definiuje dramat wskazuje podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos wyjaśnia, na czym polegała zasada trzech jedności przyczą tytuły przynajmniej dwóch tragedii Sofoklesa (<i>Król Edyp</i> i <i>Antygona</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela antyczne gatunki dramatyczne: tragedię, komedię i dramat satyrowy opisuje podstawowe elementy budowy teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos przedstawia budowę dramatu antycznego 	<ul style="list-style-type: none"> omawia historię narodzin teatru swobodnie posługuje się pojęciami i wyrażeniami: <i>dytyramb, koryfeusz, agon, chór, koturny, maska, deus ex machina, amfiteatr</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę trzech pisarzy – Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa – w rozwoju dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> podaje etymologię słowa <i>tragedia</i> omawia wpływ tragików greckich: Ajschylosa, Eurypidesa i Sofoklesa oraz komediopisarza Arystofanesa na rozwój teatru
ANTYK – TEKSTY Z EPOKI					
8. i 9. Mitologia Greków i Rzymian	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie fragmentu <i>Mitologii</i> Jana Parandowskiego relacjonuje powstanie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>mit</i> na tle wierzeń świata starożytnego odróżnia mit od legendy i 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęć <i>sacrum</i> i <i>profanum</i> tłumaczy znaczenie pojęcia <i>antropomorfizm</i> i odnosi je 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>archetyp</i> w kontekście mitu o Orfeuszu 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie mitów o Prometeuszu i Syzyfie określa sens pojęcia <i>archetyp</i>

	<p>świata i bogów według wierzeń Greków</p> <ul style="list-style-type: none"> • streszcza mit o Orfeuszu • wymienia imiona najważniejszych bogów greckich (Zeus, Posejdon, Hades, Hera, Hestia, Demeter, Afrodyta, Apollo, Ares, Atena, Hermes i Hefajstos) 	<p>baśni</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rodzaje mitów: kosmogoniczne, teogoniczne, antropogeniczne oraz genealogiczne i podaje konkretne przykłady każdego z nich • opisuje najważniejszych bogów greckich: Zeusa, Posejdona, Hadesa, Herę, Hestię, Demeter, Afrodytę, Apolla, Aresa, Atenę, Hermesa i Hefajstosa, Artemidę, Uranosa, Gaję, Kronosa, Reę 	<p>do mitów greckich</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje mit o Orfeuszu 		<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, czym były misteria eleuzyńskie • interpretuje mit o rodzie Labdakidów
<p>12. i 13. U źródeł poezji – liryka grecka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia podział na rodzaje literackie • wymienia nazwy gatunków lirycznych uprawianych w antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicje gatunków lirycznych: pieśni, trenu, anakreontyka, ody, elegii, poezji tyrtejskiej • definiuje patriotyzm w kontekście utworu Tyrtajosa • wymienia twórców starożytnej liryki greckiej: Tyrtajosa, Safonę, Anakreonta 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poezję tyrtejską na przykładzie wiersza Tyrtajosa • interpretuje poezję Anakreonta w odniesieniu do filozofii epikurejskiej • porównuje liryki Tyrtajosa z wierszami Anakreonta • omawia twórczość poetów starożytnej Grecji: Tyrtajosa, Safony, Anakreonta 	<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo analizuje i interpretuje wiersze, używając terminologii z zakresu teorii literatury (rodzaj liryki, podmiot liryczny, sytuacja liryczna) i wskazując zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego oraz określając ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje liryki Tyrtajosa, Anakreonta i Safony, odnosząc je do światopoglądu starożytnych Greków • ocenia formę i styl poznanych liryków
<p>14., 15. i 16. Homer – początki epiki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę przeczytanego fragmentu <i>Iliady</i> • uzasadnia przynależność eposu do epiki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy eposu homeryckiego • wyjaśnia, na czym polega specyfika porównania homeryckiego i wskazuje odpowiednie przykłady w tekście • tłumaczy znaczenie pojęcia <i>stały epitet</i> i podaje 	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje główne wątki <i>Iliady</i> • odróżnia inwokację od apostrofy • omawia na przykładach istotę toposu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i wskazuje cechy stylu podniosłego • charakteryzuje głównych bohaterów <i>Iliady</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia imiona drugoplanowych bohaterów <i>Iliady</i>: Andromacha, Priam, Kasandra, Helena, Parys, Laokoon • konfrontuje historię o Laokoonie z rzeźbą <i>Grupa Laokoona</i>

		<p>przykłady takich epitetów z eposu homeryckiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co oznacza wyrażenie <i>koń trojański</i> 			<ul style="list-style-type: none"> • omawia tematykę, toposy i przesłanie <i>Odysei</i> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>homo viator</i>
*18. Poetyka normatywna według Arystotelesa	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>poetyka normatywna</i> i odnosi je do traktatu <i>Poetyka</i> Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat dokonań Arystotelesa 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zagadnienie <i>katharsis</i> jako jednej z podstawowych kategorii tragedii greckiej • definiuje zasady <i>mimesis</i> oraz <i>decorum</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat funkcji zasad <i>mimesis</i> i <i>decorum</i> w budowie tekstu literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty traktatu Arystotelesa i nawiązania do niego
*19., 20., 21. i 22. <i>Król Edyp</i> Sofoklesa	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza tragedię <i>Król Edyp</i> Sofoklesa 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście elementy budowy dramatu antycznego • omawia zasadę trzech jedności na przykładzie utworu Sofoklesa • charakteryzuje głównego bohatera tragedii • wymienia funkcje chóru w dramacie antycznym, odwołując się do przykładów z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia istotę tragizmu w kontekście treści utworu • na przykładzie działań Edypa określa funkcjonowanie ironii tragicznej • przedstawia, na czym polega wina tragiczna w odniesieniu do losów głównego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zagadnienie fatum w świecie starożytnych Greków, odnosząc się do treści <i>Króla Edypa</i> • posługuje się pojęciem <i>hybris</i> przy charakteryzowaniu postaci Edypa • objaśnia zagadnienie <i>katharsis</i> jako jednej z podstawowych kategorii tragedii greckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza mit o rodzie Labdakidów • wyjaśnia na przykładzie <i>Króla Edypa</i>, na czym polega zasada <i>decorum</i>
23. i 24. Liryka rzymska – Horacy	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia postać Horacego • określa pochodzenie pojęcia <i>mecenas sztuki</i> w nawiązaniu do biografii Horacego • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>horacjanizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy charakterystyczne pieśni (ód) • rozpoznaje rodzaj liryki omawianego utworu, jego adresata, sposób kreacji podmiotu lirycznego i sytuacji lirycznej • określa problematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje zasadę <i>decorum</i> i odnosi ją do wybranych utworów literatury starożytnej • sytuuje treść ody w kontekście poznanych filozofii • wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze analizę i interpretację wiersza Horacego 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty twórczości Horacego i nawiązania do niej
ANTYK – NAUKA O JĘZYKU					
25. i 26. Retoryka	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>retoryka</i> • wyróżnia argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje na przykładach różne typy argumentów – rzeczowe, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słowa <i>perswazja</i> i wskazuje odmiany perswazji: 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje manipulację językową i najczęstsze chwytów erystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i analizuje wypowiedź propagandową

	rzeczowe, logiczne i emocjonalne	logiczne i emocjonalne • wymienia etapy przygotowania wypowiedzi ustnej	propagandę oraz agitację • realizuje w praktyce etapy przygotowania wypowiedzi ustnej	• tworzy konspekt dłuższej wypowiedzi ustnej • podczas wypowiadania się zwraca uwagę na mowę ciała	
ANTYK – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
27. Podsumowanie wiadomości na temat kultury antycznej	• streszcza główne tezy fragmentu tekstu Ernsta Hansa Gombricha <i>O sztuce</i> • relacjonuje fragment prozy Tadeusza Borowskiego <i>U nas, w Auschwitzu...</i>	• prezentuje własne wrażenia wynikające z lektury fragmentu tekstu Tadeusza Borowskiego	• podsumowuje dziedzictwo antyku	• podejmuje dyskusję na temat roli artysty w czasach antyku i obecnie • bierze udział w dyskusji na temat zagrożeń myślenia idealistycznego	• pisze pracę, w której zawiera swój pogląd na temat dziedzictwa antyku
28. Powtórzenie wiadomości	• przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat antyku	• wykorzystuje najważniejsze konteksty wywodzące się z twórczości antycznej	• wyciąga wnioski na tematy związane z twórczością antyczną • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa antyku	• zabiera głos w dyskusji na tematy związane z antykiem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań	• wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości antycznej • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze związane z twórczością antyku
ANTYK – NAWIĄZANIA					
29. Śladami antyku	• rozpoznaje wpływy kultury starożytnej w różnych dziełach sztuki	• wymienia elementy kultury starożytnej obecne w dzisiejszym świecie	• omawia znany sobie przykład inspiracji kulturą antyku	• podaje przykłady wpływu sztuki starożytnej na twórczość kolejnych epok	• omawia stosunek poszczególnych okresów w historii kultury do dziedzictwa antyku
*30. Kto jest barbarzyńcą?	• czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów Zbigniewa Herberta <i>Barbarzyńca w ogrodzie</i> i Mieczysława Jastruna <i>Mit śródziemnomorski</i> • relacjonuje opinię Mieczysława Jastruna o starożytnych Grekach	• odnosi tekst utworu Zbigniewa Herberta do poznanych dzieł architektury starożytnej Grecji • rozpoznaje polemiczny charakter tekstu Mieczysława Jastruna	• interpretuje tytuł tekstu Herberta, odwołując się do toposów (m.in. ogrodu, arkadii, barbarzyńcy) • porównuje tezy zawarte w tekstach Jastruna i Herberta	• podejmuje dyskusję na temat dziedzictwa antyku • interpretuje słowo <i>barbarzyńca</i> w kontekście obu fragmentów	• przywołuje szerokie konteksty i nawiązania obu przeczytanych tekstów
31. Mitologia współcześnie	• streszcza mit o Dedalu i Ikarze	• streszcza mit o Ledzie i Jowiszu	• interpretuje rzeźbę Igora Mitoraja <i>Ikaro Alato</i> w	• omawia współczesne interpretacje mitologii	• tworzy parodię dowolnie wybranego mitu

	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragment tekstu Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego <i>Tragiczny koniec mitologii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słów <i>demitologizacja</i> i <i>parodia</i> na przykładzie utworu Gałczyńskiego 	odniesieniu do kanonu sztuki antycznej oraz mitu o Dedalu i Ikarze	starożytnych Greków i Rzymian	
32. Safona w poezji współczesnej	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu wiersza Marii Pawlikowskiej Jasnorzewskiej <i>Róże dla Safony</i> • nazywa rodzaj liryki występujący w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje na temat życia, legendy oraz twórczości Safony • określa podmiot liryczny i adresata lirycznego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego • omawia sytuację liryczną występującą w utworze Jasnorzewskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega funkcja metafor w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze analizę i interpretację wiersza
33. Omówienie filmu <i>Troja</i>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fabułę filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje fabułę filmu z treścią mitu trojańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się nazwami gatunków filmowych i przyporządkowuje <i>Troję</i> do jednego z nich 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat scenografii, kostiumów, zdjęć, montażu, reżyserii, gry aktorskiej oraz efektów specjalnych w <i>Troi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz Wolfganga Petersena z innymi dziełami filmowymi podejmującymi wątki antyczne
*34. Omówienie filmu <i>Greki Zorba</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat swoich odczuć po obejrzeniu filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje żywioł dionizyjski i odnosi go do Alexisa Zorbasa – głównego bohatera filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje <i>Greka Zorbę</i> z tragedią antyczną, uwzględniając następujące elementy: przeznaczenie, konflikt tragiczny, winę tragiczną, <i>katharsis</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenia tańca w filmie i w antycznych obrzędach religijnych 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy recenzję filmu
BIBLIA – O EPOCE					
36. Świat judeochrześcijański	<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy religii wywodzących się z Biblii • wymienia podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy religii chrześcijańskich i wskazuje podstawowe różnice pomiędzy nimi • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>Testament</i> w odniesieniu do Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice pomiędzy Starym a Nowym Testamentem • wyjaśnia, czym są Ewangelie i wymienia imiona ewangelistów 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje relacje dogmatyczne i społeczne pomiędzy judaizmem i chrześcijaństwem, a także pomiędzy wyznaniem chrześcijańskimi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyczerpująco opisuje jedną z religii wywodzących się z Biblii
37. Biblia – wiadomości wstępne	<ul style="list-style-type: none"> • określa pochodzenie słowa <i>Biblia</i> • prezentuje podział ksiąg biblijnych 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje podziału ksiąg biblijnych na księgi historyczne, dydaktyczne oraz profetyczne i podaje ich przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przekłady Biblii • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>kanon</i>, <i>teologia</i>, <i>symbol</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcje Biblii – sakralną, poznawczą i estetyczną 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy świętych ksiąg innych religii

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia przekłady Biblii określa, w jakich językach została zapisana Biblia wyjaśnia znaczenie pojęć <i>werset</i> i <i>alegoria</i> 			
BIBLIA – TEKSTY Z EPOKI					
38. Księga Rodzaju – dzieje początków świata i ludzkości	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje powstanie świata i człowieka według Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie frazeologizmu <i>zakazany owoc</i> definiuje pojęcia <i>genesis</i> i <i>patriarcha</i> 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje biblijny opis stworzenia świata i człowieka z opisem mitologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje opowieść o zerwaniu owocu z drzewa zakazanego (o grzechu pierworodnym) 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wypowiedź na temat wolnej woli w kontekście opowieści o grzechu pierworodnym interpretuje obraz Tycjana <i>Grzech pierworodny</i> i Williama Blake’a <i>Bóg stwarzający wszechświat</i>
*39. W drodze do Ziemi Obiecanej – Księga Wyjścia	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść fragmentu Księgi Wyjścia 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje relację między Bogiem a człowiekiem na podstawie fragmentów Księgi Wyjścia 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat symboliki wydarzeń opisanych w Księdze Wyjścia 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Mojżesza w historii judaizmu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje dzieła plastyczne inspirowane Księgą Wyjścia
40. Rozważania o cierpieniu – Księga Hioba	<ul style="list-style-type: none"> opowiada historię Hioba 	<ul style="list-style-type: none"> omawia relacje między Hiobem a Bogiem na podstawie fragmentu Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje przemianę postawy Hioba po rozmowie z Bogiem 	<ul style="list-style-type: none"> podjękuje dyskusję na temat sensu cierpienia i zgody Boga na istnienie zła (teodycei) 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problem cierpienia we współczesnym świecie interpretuje obraz Léona Bonnata w kontekście historii Hioba
42. Poezja biblijna – Księga Psalmów	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje psalmy do liryki określa rodzaj liryki oraz nadawcę i adresata psalmów wyjaśnia znaczenie pojęć <i>psalm</i> i <i>psalterz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> klasyfikuje psalmy według poznanych kryteriów podaje przykłady paralelizmów 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat związku psalmów z muzyką wskazuje środki stylistyczne zastosowane w psalmach i omawia ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia obraz Boga wyłaniającego się z psalmów 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje tłumaczenia psalmów (z Biblii Tysiąclecia, Jana Kochanowskiego i Czesława Miłosza)
43. Biblijne oblicza	<ul style="list-style-type: none"> zasadnia przynależność 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje relacje 	<ul style="list-style-type: none"> omawia oddziaływanie 	<ul style="list-style-type: none"> podjękuje dyskusję na 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje opis miłości

miłości – Pieśń nad Pieśniami	Pieśni nad Pieśniami do liryki	między Oblubieńcem a Oblubienicą <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>miłość zmysłowa</i> w kontekście utworu 	Pieśni nad Pieśniami na zmysły, wskazując cytaty z tekstu <ul style="list-style-type: none"> • odnajduje środki stylistyczne zastosowane w utworze i określa ich funkcję 	temat przynależności Pieśni nad Pieśniami do kanonu biblijnego <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat symbolicznej interpretacji Pieśni 	zaprezentowany w Pieśni nad Pieśniami z wybranymi utworami miłosnymi z kręgu popkultury <ul style="list-style-type: none"> • opisuje postać z obrazu <i>Oblubienica</i> Rossettiego i zestawia ją z literackim pierwowzorem z Biblii
44. Moralizatorski sens przypowieści biblijnych	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje przypowieści na poziomie dosłownym i alegorycznym • tłumaczy znaczenie pojęcia <i>parabola</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy świata przedstawionego, zwracając uwagę na ich schematyczną konstrukcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia funkcję schematycznej konstrukcji przypowieści i podaje przyczynę braku imion bohaterów • odróżnia przypowieść od <i>exemplum</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia sens posługiwania się formą przypowieści w Biblii • wskazuje na średniowiecznej miniaturze <i>Czterech ewangelistów</i> atrybuty właściwe poszczególnym ewangelistom 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat aktualności wzorców moralnych propagowanych w przypowieściach • podaje przykłady utworów literackich o charakterze parabolicznym
46. Wizja końca świata w Apokalipsie św. Jana	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza Księgę Apokalipsy na podstawie przeczytanych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje jeźdźców Apokalipsy i charakteryzuje ich na podstawie ryciny Albrechta Dürera <i>Czterech jeźdźców Apokalipsy</i> • definiuje pojęcie eschatologii 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje główne cechy stylu Apokalipsy • interpretuje symbole i alegorie znajdujące się w omawianym fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobów obrazowania i wywoływania nastroju grozy w Apokalipsie • porównuje biblijną Apokalipsę z innymi przedstawieniami końca świata 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze analizę porównawczą Apokalipsy i dowolnego dzieła prezentującego koniec świata (literackiego, malarskiego bądź filmowego)
*47. O miłości bliźniego – Pierwszy list św. Jana Apostoła	<ul style="list-style-type: none"> • omawia obraz miłości wyłaniający się z listu św. Jana • wyjaśnia znaczenie pojęć <i>kazanie</i> i <i>list apostolski</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i charakteryzuje rewolucyjność nauki Jezusa z Nazaretu zawartej w liście św. Jana 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat funkcjonowania przykazania miłości bliźniego 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz Fra Angelica <i>Kazanie na górze</i> z treścią listu św. Jana 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty listu św. Jana i nawiązania do niego
BIBLIA – NAUKA O JĘZYKU					
49. Style wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia style funkcjonalne obecne w języku polskim i 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy stylów funkcjonalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje stylizację językową • wskazuje wyróżniki stylu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice pomiędzy stylem funkcjonalnym a 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy teksty napisane różnymi stylami funkcjonalnymi

	rozpoznaje je w praktyce • wymienia najczęstsze rodzaje stylizacji językowej		biblijnego	artystycznym • podaje cechy dobrego stylu	
BIBLIA – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
50. Podsumowanie wiadomości na temat Biblii	• relacjonuje opinie na temat Biblii, zawarte w tekstach Anny Kamieńskiej <i>Książka nad książkami</i> i Anny Świderkówny <i>Rozmowy o Biblii</i>	• wskazuje i komentuje różnice pomiędzy tekstami obu autorek	• na podstawie przeczytanych fragmentów formułuje własne sądy na temat Biblii	• podejmuje dyskusję o miejscu Biblii w przeszłości i we współczesnym świecie	• wypowiada się na temat wpływu Biblii na dzieje świata
51. Powtórzenie wiadomości	• przytacza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat Biblii	• wykorzystuje najważniejsze konteksty wywodzące się z Biblii	• rozważa zagadnienia poruszane w przeczytanych fragmentach Biblii i formułuje własne sądy na ich temat oraz wnioski	• zabiera głos w dyskusji na tematy związane z Biblią i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań	• wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z Biblii • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze związane z Biblią
BIBLIA – NAWIĄZANIA					
52. Śladami Biblii	• rozpoznaje inspiracje biblijne w sztuce	• wymienia motywy w kulturze współczesnej, wywodzące się z Biblii	• omawia przykład dzieła zainspirowanego Biblią	• podaje przykłady inspiracji biblijnych, realizowane w określonych epokach	• szczegółowo omawia wybrany przykład współczesnego dzieła sztuki zainspirowanego Biblią
*53. Poezja współczesna inspirowana Biblią	• odczytuje ze zrozumieniem treść wierszy Zbigniewa Herberta <i>Książka</i> i Anny Achmatowej <i>Żona Lota</i> • relacjonuje historie zburzenia Sodomy i Gomory • nazywa rodzaj liryki występujący w utworach	• określa adresata i nadawcę wierszy • rozpoznaje bohaterów lirycznych wiersza Achmatowej • odnajduje nawiązania biblijne w wierszu Herberta	• określa stosunek podmiotu lirycznego do Biblii w wierszu Herberta oraz do żony Lota w wierszu Achmatowej	• interpretuje oba wiersze	• pisze analizę porównawczą obu utworów
54. i 55. O Biblii	• relacjonuje treść	• uzasadnia porównanie	• określa funkcję pytań w	• wskazuje literaturę	• wymienia tytuły innych

dzisiaj	fragmentów tekstów Harolda Kushnera <i>Co się naprawdę zdarzyło w ogrodzie Edenu?</i> i Frédérica Beigbedera <i>Windows on the World</i> • przytacza treść historii o grzechu pierworodnym i zburzeniu wieży Babel	World Trade Center do wieży Babel z tekstu Frédérica Beigbedera • opisuje dzieło Jerzego Nowosielskiego <i>Krucyfiks</i>	tekście Harolda Kushnera • porównuje autorską interpretację historii biblijnej z interpretacją kanoniczną	pomocną do interpretacji krucyfiks • interpretuje znaczenie krucyfiks w kontekście symboliki chrześcijańskiej	dzieł Jerzego Nowosielskiego i je interpretuje
56. Biblia w filmie – <i>Pasja</i> Mela Gibsona	• streszcza fabułę filmu	• wyjaśnia funkcję retrospekcji w <i>Pasji</i>	• wypowiada się na temat kompozycji filmu	• podejmuje dyskusję na temat zasadności ukazania w filmie drastycznych scen • interpretuje postać szatana	• porównuje epizody filmowe z ich ewangelicznymi opisami • pisze recenzję filmu
57. Kino o wartościach – <i>Dekalog I</i> Krzysztofa Kieślowskiego	• przedstawia swoje odczucia po obejrzeniu filmu	• zabiera głos w dyskusji na temat postawy bohatera filmu – Krzysztofa	• wypowiada się na temat dialogów, narracji i kadrowania w filmie • analizuje rolę przypadku w konstrukcji fabuły	• interpretuje postać graną w filmie przez Artura Barcisia • podejmuje dyskusję o hierarchii wartości we współczesnym świecie	• formułuje wypowiedź na temat innego filmu z cyklu <i>Dekalog</i>
ŚREDNIOWIECZE – O EPOCE					
59. i 60. Średniowiecze – wprowadzenie do epoki	• podaje etymologię nazwy epoki • wymienia najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • wyjaśnia znaczenie słów <i>teocentryzm</i> i <i>feudalizm</i> • określa fazy średniowiecza	• omawia najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • porównuje ramy czasowe średniowiecza polskiego i europejskiego • charakteryzuje średniowieczny system szkolny • wyjaśnia, co oznacza sformułowanie <i>Biblia pauperum</i>	• analizuje specyfikę periodyzacji polskiego średniowiecza • omawia, na czym polegał średniowieczny uniwersalizm i teocentryzm	• interpretuje rolę karnawału	• opisuje wpływ antyku i kultury arabskiej na średniowiecze
61. i 62. Filozofia chrześcijańska	• czyta ze zrozumieniem fragment <i>Wyznań</i> św.	• wymienia podstawowe założenia obu filozofii	• na podstawie <i>Summary teologicznej</i> wyjaśnia	• przedstawia różnice między filozofią św.	• interpretuje portret św. Augustyna

	Augustyna oraz <i>Summy teologicznej</i> św. Tomasza • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>asceza</i>	• tłumaczy, co oznaczają pojęcia: <i>dualizm, iluminacja, akt, potencja, hierarchia bytów</i>	pochozenie hierarchii bytów według św. Tomasza • omawia wpływ idei hierarchii bytów na średniowieczną koncepcję władzy i społeczeństwa	Augustyna a filozofią św. Tomasza	• objaśnia alegoryczne znaczenie koloru na obrazie Justusa z Gandawy
63. i 64. Sztuka średniowieczna	• rozpoznaje najważniejsze zabytki polskiego i europejskiego średniowiecza • odróżnia styl romański od gotyckiego	• wymienia podstawowe cechy stylu romańskiego i gotyckiego • podaje przykłady zabytków polskiego i europejskiego średniowiecza • właściwie posługuje się terminami: <i>plaskorzeźba, rzeźba pełnofigurowa, fresk, pieta, ikona, nawa, ołtarz, prezbiterium, apsyda, katedra, przypora, rozeta, witraż, portal</i>	• wyjaśnia i ilustruje przykładami parenetyczny i anonimowy charakter sztuki średniowiecznej • omawia alegorię i podaje jej przykłady • używa we właściwym kontekście terminów: <i>symultanizm, iluminatorstwo, miniatura, chorał, bazylika</i>	• analizuje średniowieczne dzieło sztuki według następujących kryteriów: symbolika, kolorystyka, kolejność ukazywania postaci, sposób przedstawienia sylwetki ludzkiej, kontekst filozoficzny i historyczny dzieła, kompozycja	• wymienia cechy stylu bizantyjskiego i podaje jego przykłady • wypowiada się na temat muzyki średniowiecznej
65. Teatr średniowieczny	• podaje nazwy średniowiecznych gatunków teatralnych	• wymienia cechy teatralnych gatunków średniowiecznych	• wypowiada się na temat funkcji teatru w średniowieczu	• objaśnia psychomachię w kontekście moralitetu	• przywołuje szerokie konteksty i nawiązania
ŚREDNIOWIECZE – TEKSTY Z EPOKI					
66. <i>Bogurodzica</i> – najstarszy polski utwór poetycki	• czyta ze zrozumieniem <i>Bogurodzicę</i> • wskazuje przykłady archaizmów w utworze	• rozpoznaje podmiot liryczny oraz adresata utworu • wskazuje archaizmy leksykalne i fleksyjne w <i>Bogurodzicy</i> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>kierlesz</i>	• wypowiada się na temat kompozycji utworu • omawia funkcję <i>Bogurodzicy</i> w średniowiecznej Polsce	• odnajduje w treści <i>Bogurodzicy</i> motyw deesis i odnosi go do sztuk plastycznych • omawia formę wiersza	• wskazuje podobieństwa między motywem deesis w <i>Bogurodzicy</i> a przedstawionym na średniowiecznej ikonie
67. Ludzki wymiar cierpienia Matki Boskiej w <i>Lamencie świętokrzyskim</i>	• czyta ze zrozumieniem <i>Lament świętokrzyski</i> • wskazuje przykłady archaizmów w utworze	• określa sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów utworu • wskazuje archaizmy leksykalne i fleksyjne w	• charakteryzuje Maryję jako matkę • rozpoznaje w wierszu motyw <i>Stabat mater</i>	• porównuje obrazy Maryi z <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> i z <i>Bogurodzicy</i>	• zestawia obrazy męki Pańskiej przedstawione w <i>Lamencie świętokrzyskim</i> i na obrazie Matthiasa Grünewalda <i>Ukrzyżowanie</i>

		<i>Lamentcie świętokrzyskim</i>			<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat obrazu Żydów w tekście <i>Lamentu świętokrzyskiego</i>
69. Motyw tańca śmierci w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem <i>Rozmowę Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> streszcza utwór wskazuje przykłady archaizmów w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje obraz śmierci przedstawiony w utworze, posługując się przy tym terminem <i>alegoria</i> wskazuje w tekście archaizmy leksykalne i fleksyjne 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w przeczytanym fragmencie motyw <i>danse macabre</i> wyjaśnia przyczyny popularności motywu śmierci w średniowieczu wyjaśnia w kontekście utworu znaczenie pojęć <i>memento mori</i> i <i>ars moriendi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia na podstawie lektury światopogląd ludzi średniowiecza wypowiada się na temat średniowiecznych wskazań <i>ars moriendi</i> tłumaczy, czym była w średniowieczu czarna śmierć 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje motyw <i>danse macabre</i> przedstawiony w <i>Rozmowie...</i> i na obrazie Bernta Notkego <i>Taniec śmierci</i>
70. Średniowieczny ideał ascety – <i>Legenda o św. Aleksym</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem <i>Legendę o św. Aleksym</i> streszcza żywot św. Aleksego wskazuje przykłady archaizmów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje świętego jako ascetę podaje przykłady archaizmów leksykalnych i fleksyjnych z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w utworze typowe elementy legendy hagiograficznej 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat aktualności ascezy oraz sensu takiej drogi do świętości 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje inne przykłady ascezy średniowiecznej wyjaśnia, jaką rolę odgrywali święci w życiu ludzi średniowiecza
*71. Świętość afirmacyjna – św. Franciszek	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść fragmentu <i>Pochwała stworzenia</i> charakteryzuje <i>Pochwałę stworzenia</i> jako hymn 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje postawy dwóch świętych: św. Franciszka i św. Aleksego 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w tekście elementy stylu biblijnego wyraża opinię na temat dwóch dróg do świętości – św. Aleksego i św. Franciszka 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje dzieło Giotta wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>franciszkanizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje szerokie konteksty interpretacyjne związane z postacią św. Franciszka
73. Średniowieczny wzorzec rycerza – <i>Król Artur i rycerze Okrągłego Stołu</i>	<ul style="list-style-type: none"> streszcza fragment utworu <i>Król Artur i rycerze Okrągłego Stołu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuły europejskich eposów rycerskich odnosi zachowania Artura do średniowiecznego kodeksu rycerskiego wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>epos rycerski</i> 	<ul style="list-style-type: none"> na przykładzie tekstu objaśnia funkcję fantastyki w epice rycerskiej tłumaczy, co oznacza pojęcie <i>etos</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje etos rycerza i wyraża swoją opinię na ten temat 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat XV-wiecznego obrazu <i>Rycerze Okrągłego Stołu i św. Graal</i> opisuje współczesne dzieła (filmowe, literackie) nawiązujące do średniowiecznych opowieści o rycerzach
74. Średniowieczna miłość – <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i>	dla fragmentów utworu: <ul style="list-style-type: none"> streszcza fragment <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> dla całości utworu:	dla fragmentów utworu: <ul style="list-style-type: none"> formułuje zasady miłości rycerskiej dla całości utworu:	dla fragmentów utworu: <ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję fantastyki w tekście dla całości utworu:	dla fragmentów utworu: <ul style="list-style-type: none"> analizuje specyfikę uczucia łączącego Tristana i Izoldę 	<ul style="list-style-type: none"> streszcza historię Abaelarda i Heloizy podaje przykłady dzieł (także współczesnych)

	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza utwór <i>Dzieje Tristana i Izoldy</i> • sporządza plan wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia etos rycerski na przykładzie postaci Tristana 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady elementów fantastyki w <i>Dziejach Tristana i Izoldy</i> i określa ich funkcję 	<p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje obyczajowość średniowieczną na podstawie <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i> 	<p>opartych na historii podobnej do romansu Tristana i Izoldy</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat miniatury <i>Tristan i Izolda podczas morskiej podróży</i>
75. Historiografia polska w średniowieczu	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wzorzec władcy na podstawie charakterystyki Bolesława Chrobrego pióra Galla Anonima • definiuje pojęcie <i>kronika</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia obowiązki króla przedstawione przez kronikarza • podaje przykłady dzieł polskiej historiografii średniowiecznej • definiuje pojęcie <i>historiografia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie <i>Kroniki polskiej</i> wypowiada się na temat stosunków społecznych i obyczajowości w średniowiecznej Polsce • charakteryzuje dzieła polskiej historiografii średniowiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia uwarunkowania historyczne początków piśmiennictwa polskiego • podejmuje dyskusję na temat wizerunku współczesnych władców w mediach 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje mowę pochwalną na cześć wybranej przez siebie osoby
*76. Testament poetycki François Villona	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragment <i>Wielkiego testamentu</i> • prezentuje życiorys Villona, stanowiący kanwę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje tytuł tekstu • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>testament poetycki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat środków stylistycznych użytych w wierszu oraz zastosowanej w nim kompozycji 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz przemijania zawarty w <i>Wielkim Testamencie</i> ze współczesnymi wyobrażeniami na ten temat 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty wywodzące się z <i>Wielkiego testamentu</i> i nawiązania do utworu
*77. Podróż po zaświatach – <i>Boska Komedia</i> Dantego Alighieri	<p>dla fragmentów utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie fragmentów <i>Boskiej Komedii</i> ogólnie omawia budowę piekła, czyśćca i raju <p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę zaświatów • wyjaśnia znaczenie słowa <i>prekursor</i> 	<p>dla fragmentów utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje narratora <i>Boskiej Komedii</i> • wyjaśnia znaczenie tytułu tekstu <p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat postaci pojawiających się w utworze • tłumaczy znaczenie pojęć <i>poemat epicki</i> i <i>summa</i> 	<p>dla fragmentów utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wylicza elementy dzieła charakterystyczne dla średniowiecza i renesansu <p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i ilustruje przykładami elementy dzieła charakterystyczne dla średniowiecza i dla renesansu 	<p>dla fragmentów utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobu obrazowania w utworze <p>dla całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje symbole obecne w dziele Dantego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia fresk <i>Dante i trzy królestwa</i>
ŚREDNIOWIECZE – NAUKA O JĘZYKU					
78. U źródeł języka polskiego	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia dialekty polszczyzny • przytacza przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje we współczesnym języku niektóre pozostałości 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia historię zapożyczeń • wskazuje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny zmian zachodzących w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuuje język polski we właściwej grupie języków słowiańskich

	zabytków języka polskiego (w tym pierwsze zapisane zdanie)	staropolskie, np. ślady liczby podwójnej	wyrazów z przegłosem polskim, palatalizacją oraz <i>e</i> ruchomym		<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy podstawowych grup języków wywodzących się z języka praindoeuropejskiego oraz języków spoza rodziny indoeuropejskiej
ŚREDNIOWIECZE – PODSUMOWANIE I POWTÓRZENIE					
80. Podsumowanie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje opinie na temat średniowiecza, zawarte we fragmentach tekstów Franca Cardiniego <i>Wojownik i rycerz</i> oraz Johana Huizingi <i>Jesień średniowiecza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i komentuje różnice pomiędzy tekstami obu autorów 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje własne sądy na podstawie przeczytanych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje dyskusję dotyczącą oceny średniowiecza, w której odwołuje się do fragmentów tekstów Cardiniego i Huizingi 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje szerokie konteksty i nawiązania wywodzące się ze światopoglądu i z twórczości średniowiecza
81. Powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje najważniejsze konteksty wywodzące się ze średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> rozważa zagadnienia poruszane w przeczytanych tekstach średniowiecznych i formułuje własne sądy na ich temat oraz wnioski 	<ul style="list-style-type: none"> zabiera głos w dyskusji na tematy związane ze światopoglądem oraz twórczością średniowiecza i stosuje odpowiednie argumenty w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się ze światopoglądu i z twórczości średniowiecza formułuje i rozwiązuje problemy badawcze związane z epoką średniowiecza
ŚREDNIOWIECZE – NAWIĄZANIA					
82. Śladami średniowiecza	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje inspiracje sztuką średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy kultury średniowiecza obecne w dzisiejszym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływy kultury średniowiecznej w różnych dziełach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wybrany przykład inspiracji kulturą średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady wpływów sztuki średniowiecznej na twórczość kolejnych epok omawia stosunek poszczególnych okresów w historii kultury do dziedzictwa średniowiecza
*83. Poetycki komentarz do ascezy	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje kontekst literacki wiersza Kazimierza Iłakowiczówny <i>Opowieść małżonki św.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa typ liryki występujący w utworze, a także wskazuje podmiot liryczny i adresata wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje legendę średniowieczną z poetyckim komentarzem współczesnej poetki 	<ul style="list-style-type: none"> omawia kontekst kulturowy wykorzystany w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> pisze analizę i interpretację wiersza

	<i>Aleksego</i>				
84. Śmiech w średniowieczu	<ul style="list-style-type: none"> referuje opinię bohaterów <i>Imienia róży</i> na temat śmiechu 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje stosunek do śmiechu obecny w <i>Imieniu róży</i> i <i>Stolku dla wesolka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje we fragmencie <i>Imienia róży</i> autora książki – Arystotelesa omawia rolę błazna na dworach 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat funkcji śmiechu w kulturze średniowiecza i dzisiaj 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje szerokie konteksty i nawiązania obecne w utworze Umberta Eco <i>Imię róży</i>
85. Współczesne inspiracje średniowieczem	<ul style="list-style-type: none"> streszcza fragment tekstu Andrzeja Sapkowskiego <i>Miecz przeznaczenia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia motywy średniowieczne, którymi posłużył się autor <i>Miecza przeznaczenia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w tekście elementy stylizowane na polszczyznę średniowieczną 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w dziele Zdzisława Beksińskiego nawiązania do wieków średnich oraz elementy charakterystyczne dla sposobu obrazowania malarza 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje obraz Zdzisława Beksińskiego porównuje dzieło Beksińskiego z animacją Tomasza Bagińskiego <i>Katedra</i>
86. Średniowiecze w krzywym zwierciadle – <i>Monty Python i św. Graal</i>	<ul style="list-style-type: none"> streszcza fabułę filmu 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w filmie motywy średniowieczne wyjaśnia w kontekście filmu znaczenie słów <i>absurd</i> oraz <i>ironia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje bohaterów filmu z ich pierwowzorami z legend arturiańskich wyjaśnia, na czym polega specyfika angielskiego humoru 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje środki tworzące w filmie klimat średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat walorów artystycznych i poznawczych filmu
*87. Współczesny moralitet – <i>Siódma pieczęć</i> Ingmara Bergmana	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w tekście nawiązania do kultury i obyczajowości średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tytuł filmu i objaśnia jego funkcję wyjaśnia w kontekście dzieła Bergmana znaczenie pojęć <i>personifikacja</i> i <i>taniec śmierci</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w filmie konwencję moralitetu tłumaczy na podstawie <i>Siódmej pieczęci</i>, czym jest teodycea 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje przesłanie filmu 	<ul style="list-style-type: none"> przywołuje szerokie konteksty wywodzące się z filmu <i>Siódma pieczęć</i> i nawiązania do niego

Autor: Magdalena Lotterhoff